



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. VII. De reliquis effectibus Excommunicationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

pando quandam praesentationis. Accedit, quod excommunicatus privatur omni usu sui beneficii; atqui resignatio est aliquis usus beneficii; ergo invalide illud resignat: Si tamen esset excommunicatus toleratus, valide illud resignaret, ob rationes supra dictas ex Suar.

ARTICULUS VII.

De reliquis Effectibus Excommunicationis.

- I. Privatur etiam excommunicatus non solum civili communicatione, sed etiam forensi.
- II. Ecclesiastici Judicis excommunicati acta sunt invalida. Num etiam Judicis secularis?
- III. Similiter acta Arbitri constituti ad formam Judicis; non vero si tanquam vir prudens de consensu partium constituatur.
- IV. Quandonam excommunicatus possit esse Actor in judicio? Solum privatim potest a suo debitore petere, quod sibi debetur.
- V. S. in judicio sit reus involuntarius, ipotest semetipsum defendere tam per Procuratorem, quam per seipsum.
- VI. Tabellionis excommunicati acta valent, & fidem faciunt, nisi a partibus ille excipiat.
- VII. Testimonium Excommunicati quando sit validum?
- VIII. Advocatus, & Procurator, si sint vitandi, a iudice repellendi sunt; Si vero sint tolerati, possent munus suum exercere, si a partibus invitentur, & a Iudice non repellantur.
- IX. Gravior peccat qui ad dignitatem aliquam, quamvis jurisdictione carentem, promovet excommunicatum, etiam non toleratum. Invalide autem hic promovetur ad dignitatem Ecclesiasticam, cui sit

annexa jurisdictio; & probabiliter etiam ad secularem.

- X. Acta Tutoris, & Curatoris excommunicati vitandi num sint invalida?
- XI. Contractus civiles ratione publici officii ab excommunicato vitando celebrati sunt invalidi.
- XII. Quenam rescripta sunt irrita, si cedant in favorem excommunicati?

I. **R**eliqui excommunicationis effectus reducuntur ad privationem communicationis Forensis, Civilis, & Politicæ, necnon ad annulationem rescriptorum. Circa communicationem Civilem prohibitam excommunicato abunde diximus art. 2. ostendendo in quibusnam excommunicati sint vitandi, & quando licea cum iis communicare.

Agendum nunc de communicatione forensi, ac de reliquis breviter. Et quoniam in foro judiciali concurrunt Judex, Actor, Reus, Notarius, seu Tabellio, Testis, Advocatus, & Procurator, de singulis inquirendum, an licite ea munia obeat excommunicatus? Deinde an valide ad officia, & ministeria publica Judicis, Gubernatoris, Principis, Prætoris, Curatoris, Tutoris, &c. assumatur; Tum an validi sint ejus contractus? Ac demum quænam rescripta in ejus favorem sint irrita?

II. Quaritur itaque primo; An acta Judicis excommunicati vitandi sint valida? Quod etiam quaritur de actis Arbitri.

Respondeo negative. Ita Con. dub. 2. cum communi. Et quidem de Iudice Ecclesiastico certum est ex cap. Tanum, de Sententia, & re judicata; siquidem privatur Judex Ecclesiasticus omni usu jurisdictionis. De Iudice Sæculari dubium est, an privetur statim usu jurisdictionis, & an ejus acta

acta sint invalida? Victor. docet, tunc privari, cum per annum in excommunicatione infortuerit. Communis tamen sententia tenet, etiam Judicem saecularem vitandum privari statim usu jurisdictionis, ejusque acta esse invalida, etiam si pars non excipiat. Probatur a Pal. punct. 14. tum ex communi sententia Doctorum; tum ex praxi, qua tam acta per Judicem Ecclesiasticum, quam per saecularem vitandum annullantur; Quamvis enim jura tantum loquantur de Judice Ecclesiastico; ex praxi tamen recepta extenditur etiam ad Saecularem.

III. Quae diximus de actis Judicis, dicas de actis Arbitri constituti ad formam Judicis, ex leg. 1. ff. de Arbitris; talis enim Arbitrator censetur Judex cum vera jurisdictione; unde pariter ejus acta invalida sunt: Secus vero dicendum de Arbitro, qui tanquam vir prudens de consensu partium sit constitutus. Ita Bonac. punct. 7. ex Filliuc., & Suar.

IV. Quæritur secundo; An possit excommunicatus vitandus esse Actor in judicio?

Respondeo cum communi, non posse, nisi tantum in causa sua excommunicationis, probando scilicet, se vel non esse excommunicatum, vel esse ab excommunicatione absolutum: In aliis autem causis omnino repellendus, ex cap. *Decernimus*, de sententia excommunicationis. Quod si Judex saecularis non eum repellat, potest ad id cogi a Judice Ecclesiastico, ad quem spectat efficere, ut leges Ecclesiasticae in Saeculari judicio non violentur; ut notat Pal. hic. Quamdiu tamen non repellitur, acta ejus valent, ex cap. *Pie*, de Except. in 6. Quod si post sententiam latam talis exceptio opponatur, impedit executionem, ut advertit Filliuc. cap. 7.

Hinc sequitur, quod si excommunicatus vitandus petat in judicio a

suo debitore id, quod sibi debetur, omnino repellendus sit; ut notat Con. dub. 2. Potest solum illud privatim petere, & debitor tenetur solvere, cum excommunicatus vitandus non privetur dominio rerum suarum; & quamvis ad hoc requiratur aliqua communicatio, ea tamen propter necessitatem excusantem est licita, ut diximus art. 2. Si tamen excommunicatus sit toleratus, potest quidem a Judice repelleri, si constat de excommunicatione, non tamen tenetur repellere, nisi debitor contra illum excipiat, & id infra octo dies probet.

Rogabis; An possit excommunicatus vitandus esse in judicio Actor, saltem per Procuratorem?

Respondeo negative; quia qui per alium facit, per seipsum facere censetur; cum enim Procurator ageret nomine ipsius, consequenter ipse moraliter ageret.

V. Quæritur tertio; An possit excommunicatus vitandus esse in judicio Reus?

Respondeo, non posse esse reum voluntarium, seu reum, qui ex propria voluntate sistat se in judicio; nam sic compareret in proprium commodum, & favorem; ex Extravag. autem *Ad vitanda* nullus favor intelligitur factus excommunicato: Potest solum esse reus involuntarius, qui scilicet a parte, vel a Judice cogatur comparere; aliter ab excommunicatione commodum reportaret, ex cap. *Intelleximus*, de judiciis: Poterit tamen ad sui legitimam defensionem respondere objectis, testes, & instrumenta producere, Advocatum, Scribam, Procuratorem adhibere, & alia hujusmodi praestare, ut notat Con. loc. cit.: Quamvis enim aliqui cum Avil., & Hurt. putent, tantum per Procuratorem posse in judicio comparere ad se defendendum; probabilius tamen videtur, quod possit per se-

seipsum immediate comparere, & respondere; ut probant Bonac., & Con.

VI. Quæritur quarto; An valeant acta Tabellionis excommunicati vitandi?

Respondeo, Avil., Henr., Hurt. disp. 8. diff. 5. putare, quod non valeant; sicuti non valent acta Judicis Sæcularis. Verum Con. dub. 2., Pal. & Bonac. putant valere, & facere fidem, nisi a partibus excipiantur; tum quia nullo jure Tabellionis acta irritantur; tum etiam quia Tabellio non habet jurisdictionem, sicut Judex; unde nihil mirum, quod acta Judicis sint invalida, non Tabellionis. Adfunt Doctores citati, quod partes in foro conscientia non possint excipere contra talem Tabellionem, si conscientia excommunicationis illum ad scripturas conficiendas requisierunt: Si tamen Tabellio sit excommunicatus toleratus, quamvis peccet, etiam mortaliter, ut putat Escob., si se ingerat, eo quod semper possit opponi exceptio ex capite excommunicationis, poterit tamen licite ad petitionem partium scripturas, & instrumenta conficere, dummodo hujusmodi scripturæ ad sui valorem non necessario exigant opus Tabellionis, sed solum illo indigeant, ut per has probari possit conventio partium, ut notat Con. loc. cit. & Pal., nam scriptura, quæ ad valorem actus exigit esse a Tabellione, (ut est testamentum, sententia definitiva Judicis, & alia hujusmodi) non valet, si a Tabellione excommunicato etiam tolerato fiat; cum semper etiam opponi possit exceptio ex capite excommunicationis.

VII. Quæritur quinto; An possit excommunicatus esse in judicio Testis?

Respondeo, in causa fidei esse & validum, & licitum testimonium excommunicati, etiam vitandi, ex cap.

In fidei favorem, de hæreticis. In aliis vero causis testimonium tolerati est pariter validum, & licitum, si a partibus requiratur, & admittatur a Judice; quia permissum est fidelibus communicare cum ejusmodi excommunicatis in proprium commodum; poterit tamen & a Judice, & a partibus repelli; quia quamvis possint, non tenentur cum illo communicare.

Demum testimonium excommunicati vitandi illicitum est, ex cap. *Veniens 2. de testibus*. Est tamen validum, nisi excipiatur, siquidem nullo jure invalidatur, ut docent Sayr., Con., & Vasq., qui putant esse invalidum, eo quod non sit fides illi necessario adhibenda, in quo consistit valor testimonii. Ad quod tamen Con., & Bonac. respondent, fidem illi adhibendam, nisi excipiatur, & sic nisi excipiatur, est validum.

VIII. Quæritur sexto; An possit excommunicatus esse in judicio Advocatus, & Procurator?

Respondeo, Advocatum, (& eadem est ratio de Procuratore) si sit toleratus, debere ab advocando abstinere, quia tenetur non communicare cum fidelibus; poterit tamen ab iis invitatus, & a Judice non repulsus officium suum exercere in favorem fidelium. Si tamen sit vitandus, repellendus est tam a Judice, quam a partibus; ut communiter docent cum Pal. punct. 14. Quod si non repellatur, acta ejus valent; quia nullo jure inveniuntur irrita, adeoque potest pro iis licite stipendium accipere, donec repellatur, aut excipiatur.

IX. Quæritur septimo circa communicationem politicam; An excommunicatus possit eligi in Judicem, aut in aliud officium, & ministerium publicum, aut dignitatem assumi, puta in dignitatem Episcopi, Principis,

Pa-

Pastoris, aut in munus Curatoris, Tutoris, Procuratoris, Tabellionis, &c.?

Respondeo, ad dignitatem, & munus, quæ non ferunt annexam jurisdictionem neque Ecclesiasticam, neque temporalem, verbi gratia, ad gradum Doctoratus, ad munus Tabellionis, Procuratoris, Tutoris, etiam excommunicatum vitandum posse valide assumi; cum nullo jure ea irritentur: Illicite tamen assumeretur non solum excommunicatus vitandus, cum quo non licet communicare, sed etiam toleratus, quia iis indignus est; & quia indecens est in dignitate, & publico ministerio constitui alienum a communione fidelium: Unde Con. dub. 2. putat esse id grave peccatum, nisi excusaret necessitas, aut magna utilitas Reipublicæ, quæ speraretur: Præsertim quia ejus acta sunt invalida, si excipiat, ut diximus. Ad dignitatem vero Ecclesiasticam habentem jurisdictionem, puta ad Episcopatum, invalide eligitur excommunicatus, ex cap. *Venerabilem, de election.* Dubium tamen est inter Doctores, An invalide etiam assumatur ad dignitatem sæcularem, quæ fert secum jurisdictionem, puta ad dignitatem Judicis, Prætoris, Principis?

Docent, invalide assumi ad quodcumque officium habens jurisdictionem excommunicatum, etiam toleratum, Bonac. punct. 4. Avil., Ugolin., Reginald., Con., Sayr.: At Suar. disp. 16., Filliuc., & alii docent, invalide tantum assumi ad officium habens jurisdictionem Ecclesiasticam, non vero sæcularem. Ratio Bonac. est, quia prohibito uno, prohibitum pariter censetur id, per quod ad illud pervenitur, ex leg. *Oratio ff. de Sponsalibus*: atqui excommunicato prohibitum est actus dignitatis etiam sæcularis exercere; ergo prohibitum videtur ad dignitatem illam pervenire, per quam

ad actus prohibitos posset descendere; Quod etiam insinuat in cap. *Venerabilem, de election.* Suar. vero suam sententiam probat, quia nullus textus irritat ipso facto collationem dignitatis, cui est annexa *jurisdictio* sæcularis, factam excommunicato; Immo experientia constat aliquam hujusmodi dignitatem acquiri ab excommunicato jure hæreditatis, & successionis, ut est Principatus; siquidem excommunicatio non privat jure successionis: ergo si potest excommunicatus in tali dignitate succedere, poterit pariter ad illam valide eligi; quamvis illicite eligeretur, ex cap. *ultimo, de Clerico excommunicato ministrante*; quia dignitas illicite confertur ei, cui actiones talis dignitatis sunt prohibitæ. Utraque sententia est probabilis, sed probabilior videtur sententia Suar., quia in Cap. *Venerabilem* cit. solum dignitas Ecclesiastica habens jurisdictionem videtur irritari; Quamvis nemo neget, posse a Pontifice sciente excommunicationem Titii valide illi Episcopatum, verbi gratia, conferri; Nec ullus neget, quod possit jure hæreditario acquiri ab excommunicato Officium sæculare habens annexam jurisdictionem, puta Principatum; esto non possit licite tales actus exercere.

X. Dubium hic est; An acta Tutoris excommunicati vitandi sint invalida? Nonnulli docent esse invalida; quia tutela est officium auctoritate publicum; acta autem ratione publici officii ab excommunicato vitando sunt invalida. Alii vero cum Filliuc. cap. 7. docent, esse valida, donec repellantur, ut diximus de actis Tabellionis. Et ratio est, quia acta ratione publici officii tunc sunt invalida, quoties officium non solum auctoritate, sed etiam est utilitate publicum; Officium autem Tutoris licet sit publicum auctoritate, at non utilitate; cum

Cum solum pupillis sit utilis; Et idem dicendum de Curatore, Procuratore, &c.

XI. Quæritur octavo; An contractus venditionis, emptionis, locationis, qui sunt ab excommunicato vitando, sint validi?

Respondeo cum Suar. disp. 15. sect. 8., Sayr., & aliis, contractus celebratos ab excommunicato vitando ratione publici officii, puta a Prelato (immo etiam a Tutore, aut Curatore, juxta multorum sententiam contra Filiuc.) esse invalidos. Ratio est, quia talis excommunicatus est suspensus ab officio, & beneficio, & consequenter caret jurisdictione; ergo contractus ab eo celebrati, tanquam a non habente jurisdictionem, sunt invalidi.

Confirmatur, quia excommunicatus vitandus privatur omni actu legitimo; ergo etiam legitimo contractu. Quod si contractus non sint celebrati ratione officii publici, sed privati, cum nullo jure irritentur, sunt validi. Et ideo contractus Matrimonii est validus; necnon Professio religiosa, ac donatio, & idem dicas de aliis contractibus.

XII. Quæritur demum; Quænam Rescripta annullent excommunicatio?

Respondeo cum Bonac., Pal. punct. 12, contra Navar., irrita solum esse rescripta Pontificia, & processus virtute illorum habitos, excepto casu excommunicationis, & appellationis. Ratio est, quia solum de rescriptis Pontificiis est sermo in can. 1. de rescriptis. ut notat Suar. disp. 12. Quare non irritantur rescripta Imperatoria, ac Regia, nec licentiæ aliorum Superiorum, puta licentiæ egrediendi domo, quam habet Monachus a suo Abbate; Etenim facultates istæ proprie loquendo non dicuntur rescripta. Annullantur autem rescripta etiam pro excommunicatis toleratis, ut communiter docent contra Archidiac.; quia per Extravag. *Ad vitanda* nullus favor factus est excommunicato tolerato.

Notat tamen hic Con. dub. 10. num. 87. cum Bonac., hunc effectum excommunicationis hoc tempore non magnipendi; quia in literis Apostolicis, quæ obtinentur, includi solet absolutio ab omnibus censuris ad hunc effectum, ut Rescripta, Privilegia, & Gratiæ Apostolicæ valeant; excepto casu excommunicationis ob hæresim, vel quod quis per annum in excommunicatione inforduerit, unde suspicionem hæresis incurrat.